

Jatta Palmunen

HYVINVOIVA TANSSIYHTEISÖ

Positiivisen pedagogiikan näkökulma opetussuunnitelman kehitystyössä

HYVINVOIVA TANSSIYHTEISÖ

Positiivisen pedagogiikan näkökulma opetussuunnitelman kehitystyössä

Jatta Palmunen
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Jatta Palmunen

Opinnäytetyön nimi: Hyvinvoiva tanssiyhteisö. Positiivisen pedagogiikan näkökulma opetussuunnitelman kehitystyössä.

Työn ohjaajat: Anssi Kirkonpelto & Petri Hoppu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2023

Sivumäärä: 36 + 2 liitettä

Tässä opinnäytetyössä tutkin positiivisen pedagogiikan näkökulman hyödyntämistä opetussuunnitelman kehitystyössä. Opinnäytetyöni vallitseva teema on hyvinvointi. Työ on hankkeistettu opinnäytetyö tanssikoulu AM Dancelle, jonka toimipaikka on Paimion kaupungissa, Varsinais-Suomessa. Tavoitteena on pohtia, kuinka positiivisen pedagogiikan metodeja sekä harjoituksia voitaisiin hyödyntää tanssikasvatuksessa, ja miten tämä näkyisi jo opetuksen suunnittelun vaiheessa. Työn fokuksessa on pohtia ja tarkastella, miten positiivinen pedagogiikka ilmenee sekä AM Dancen nykyisessä, että taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa.

Opinnäytetyön tietoperusta on katsaus positiivisen pedagogiikkaan, sen pääpiirteisiin sekä opetussuunnitelmateoriaan. Tutkimus perustuu aineistojen analyyttiseen pohdintaan, ilmiöiden tarkasteluun sekä niiden soveltamiseen lopulliseen opetussuunnitelmaan. Tutkimusmenetelmänä on hyödynnetty teemahaastattelua. Tietoperustan ja haastatteluiden avulla on kehitetty opetussuunnitelman kehitystyötä. Haastatteluja toteutettiin kaksi. Ensimmäinen haastattelu pidettiin työn alussa ja toinen haastattelu myöhemmin työn edetessä kehitysehdotusten pohjalta. Kehitystyön tuloksena muovautui tanssitunnilla hyödynnettäviä esimerkinomaisia konkreettisia positiivisen pedagogiikan harjoituksia. Tutkimus pyrkii vastamaan kysymykseen, kuinka positiivista pedagogiikka voidaan hyödyntää osana opetuksen suunnittelua.

Opetussuunnitelma toimii opettajan työkaluna ja ohjaa opetustyötä haluttuihin tavoitteisiin. Positiivisen pedagogiikan tavoitteena on ohjata oppijaa kehittymään osaavaksi ja taitavaksi ihmiseksi. Opettajien tehtävänä on kannustaa oppijoita kohti omia vahvuuksia ja tukea oppijan kasvua ja kehitystä. Työssä tarkastelluissa opetussuunnitelmissa kannustetaan aktiiviseen vuorovaikutukseen ja tuetaan onnistumisen kokemuksia. Kuten myös positiivisessa pedagogiikassa, opetussuunnitelmissa tuetaan yksilön kehitystä ja kasvua oppijan omat lähtökohdat huomioon ottaen.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää tanssikoulu AM Dancen opetussuunnitelmaa positiivisen pedagogiikan avulla. Tutkimuksen tulokset ovat jaettu suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin osioihin. Jokainen osio sisältää kehitysehdotukset, jotka tukevat positiivisen pedagogiikan toteuttamista opetussuunnitelmassa. Tulokset tukevat opettajien työtä sekä oppijoiden tanssijan polkua. Työn tavoitteena oli myös vahvistaa ja lisätä tanssikoulu AM Dancen ja asiakkaiden vuorovaikutusta. Tulosten avulla voidaan pohtia tanssikoulujen opetussuunnitelmien yhteneväisyyksiä positiivisen pedagogiikan kanssa. Opinnäytetyön tulokset tukevat tanssikoulu AM Dancen opetussuunnitelman päivytystä hyvinvointia edistävään suuntaan.

Asiasanat: positiivinen pedagogiikka, hyvinvointi, opetussuunnitelma, tanssi

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Dance Teacher Education

Author: Jatta Palmunen

Title of thesis: A healthy dance community. Positive pedagogy supporting curriculum development.

Supervisors: Anssi Kirkonpelto & Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2023

Number of pages: 36 + 2 appendices

This paper studies positive pedagogy as a supporter in curriculum development. This paper is research for the dance school AM Dance. Its purpose is to research the possibilities of how positive pedagogy can support curriculum development. On the basis of this research and study done in this paper, its goal is to bring knowledge of how positive pedagogy can be a part of planning the dance teaching. This paper's prevalent theme is well-being.

The main research material in this paper is based on literature of positive pedagogy and curriculum theory. This research is based on reflecting the literature and its contents in the applications of curriculum development. The data is collected by semi-structured theme interviews. The first interview was held in the beginning of this research. Its purpose was to find the common line with the owner of dance school AM Dance. The second interview was after I had done the development work for the curriculum. In addition to the development of curriculums, this paper's purpose is to build up exercises of positive pedagogy that can be used in dance classes. The research question is: How positive pedagogy can be a part of curriculum.

Curriculum works as a teachers instrument and guides teaching towards curriculum's aims and goals. Positive pedagogy supports learners to become competent and skilled individuals. Teacher's mission is to support the learner's development and growth. Teachers encourage the learners for activity interaction and supports their experiences of success.

As the results of this paper are the benefits of positive pedagogy as a part of curriculum and dance school AM Dance curriculum development. The results have been divided in three categories which are planning, execution and evaluation. Every category includes proposition of development that will support actualizing the positive pedagogy being part of the curriculum. The results of this paper support teachers work and learners' path of dance. The results strengthen interaction between customers and the dance school AM dance. The result of this paper can be used as an instrument to develop curriculum to the well-being direction.

Keywords: positive pedagogy, well-being, curriculum, dance,

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TUTKIMUSMENETELMÄT	7
3	POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA.....	8
3.1	Positiivinen psykologia	8
3.2	Hyvinvointi	9
3.3	Luontevahvuudet.....	11
3.4	Lapsen ja nuoren kehitys.....	13
4	OPETUSSUUNNITELMA OPETUKSEN TUKENA.....	15
4.1	Opetussuunnitelmatyön taustalla	16
4.2	Taiteen perusopetus.....	17
5	TANSSIKOULU AM DANCEN ESITTELY	19
6	KEHITYSIDEAT ENSIMMÄISEN TEEMAHAASTATELUN POHJALTA.....	20
6.1	Positiivinen pedagogiikka teemana ensimmäisen teemahaastattelun analysoinnissa.....	21
6.2	Opetussuunnitelman kehitystyö.....	23
6.3	Suunnittelun osio	24
6.4	Toteutuksen osio	24
6.5	Arvioinnin osio	28
7	KEHITYSIDEOIDEN POHDINTA TOISEN TEEMAHAASTATELUN AVULLA	30
7.1	Yhteenvedo kehitysideoiden tuloksista.....	31
7.2	Tutkimuksessa kohdatut haasteet	32
8	POHDINTA	33
	LÄHTEET	35
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on hankkeistettu opinnäytetyö yksityiselle tanssikoululle AM Dancelle, jonka toimipaikka on Paimion kaupungissa, Varsinais-Suomessa. Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää AM Dancella käytettävää opetussuunnitelmaa positiivisen pedagogiikan näkökulman avulla. Työni valitsevat teemat ovat hyvinvointi ja vahvuudet sekä niiden tunnistaminen. Tunnen tanssikoulun toiminnan entuudestaan, sillä olen ollut tanssikoulu AM Dancessa sekä oppilaan että opettajan roolissa, joten opinnäytetyössäni näkyy henkilökohtainen kokemus.

Opinnäytetyöni aihetta pohtiessa tiesin, että haluan tutkia positiivisen pedagogiikan mahdollisuuksia tanssinopetuksessa, sillä kyseinen pedagoginen suuntaus opettajan työkaluna on kiinnostanut minua jo pitkään. Päädyin lopulta aihetta valitessani yhdistämään edellä mainitun pedagogisen suuntauksen sekä opetuksen suunnittelun. Mielestäni on tärkeää, että tanssiharrastuksessa tataan jokaiselle turvallinen jatkumo harrastuksen parissa. Koen positiivisen pedagogiikan ja opetuksen suunnittelun olevan tämän tavoitteen yksi mahdollistajista.

Tutkimuksen tavoitteena on pohtia, kuinka positiivisen pedagogiikan metodeja sekä harjoituksia voitaisiin hyödyntää tanssikasvatuksessa, ja miten tämä näkyisi jo opetuksen suunnittelun vaiheessa. Tutkimus perustuu aineistojen analyttiseen pohtimiseen ja ilmiöiden tarkasteluun sekä niiden soveltamiseen lopulliseen opetussuunnitelmaan. Lisäksi tutkimuksessa hyödynnetään tutkimusmenetelmänä teemahaastattelua. Tutkimuskysymykseni on, kuinka positiivista pedagogiikkaa voidaan hyödyntää osana opetuksen suunnittelua.

Opinnäytetyöni sisältää positiivisen pedagogiikan teoriaa sekä opetussuunnitelmateoriaa. Esittelen työssäni tanssikoulu AM Dancen ja pääpiirteet heidän olemassa olevasta opetussuunnitelmastaan. Opinnäytetyöni tutkimusosuus keskittyy teemahaastatteluiden analysointiin sekä opetussuunnitelman kehitystyöhön. Kehitystyön ohella muokkaan opetussuunnitelmaan esimerkinomaisia harjoituksia, jotka ilmaisevat miten positiivinen pedagogiikka voi esiintyä opetuksen suunnittelussa. Koen, että opetussuunnitelmatyö auttaa minua pohtimaan oman tanssikasvatukseni pedagogisia lähtökohtia, jonka lisäksi se kasvattaa ymmärrystäni tanssin oppimisesta lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni tutkimusprosessia. Opinnäytetyö on hankkeistettu opinnäytetyö tanssikoulu AM Dancelle. Käytän tietoperustassa positiivisen pedagogiikan ja opetuksen suunnittelun kirjallisuutta. Työ on rajattu ikäkaudelle lapset ja nuoret, mutta on sovellettavissa kaikikäisille. Opetussuunnitelman kehitystyö painottuu hyvinvoinnin näkökulmaan. Tutkimusmenetelmäksi olen valinnut teemahaastattelun ja haastateltavana on tanssikoulun omistaja Annika Mutila.

Teemahaastattelu on haastattelumenetelmänä puolistrukturoitu. Menetelmälle ominaista on, että kysymykset ovat laadittu ennakkoon, mutta haastattelija voi esittää ne vapaassa muodossa. Teemahaastattelussa edetään valittujen ja tutkimukselle keskeisten teemojen varassa, joista haastattelun aikana keskustellaan. Haastattelu toteutetaan vuorovaikutuksessa ja siinä oletetaan, että yksilön kokemuksia, ajatuksia, tunteita ja uskomuksia voidaan tutkia tämän menetelmän avulla. Teemahaastattelu huomioi ihmisten tulkintoja ja asioille annetut merkitykset ovat keskiössä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48.) Valitsin menetelmäksi teemahaastattelun, koska siinä päästään vuorovaikutukseen haastattelijan ja haastateltavan välillä. Vuorovaikutus ja vapaa keskustelutyö mahdollistavat minun ja haastateltavan välille kontaktin, jossa näkökulmat selkenevät ja ideat monipuolistuvat.

Opinnäytetyöprosessin aikana haastatteluja toteutettiin kaksi. Ensimmäinen teemahaastattelu oli aloitushaastattelu, jossa kartoitettiin opinnäytetyössäni käsiteltävän opetussuunnitelman tarpeita, lähtökohtia ja tavoitteita. Haastattelun tavoitteena oli löytää yhteinen linja lopulliselle opetussuunnitelmalle niin, että se palvelee tanssikoulu AM Dancea. Toisen teemahaastattelun keskiössä oli keskustelu kehitysideoista opetussuunnitelmaan. Haastattelut on äänitetty, jonka jälkeen ne on referoitu puhtaaksi teemojen mukaan.

3 POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA

Positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus, joka pohjautuu positiivisen psykologian tieteenalaan. Positiivinen pedagogiikka on kokonaisuus, joka tuo yhteen positiivisen psykologian teorian ja käytännön opettamisen keinot. Pedagogiikan keskiössä on ohjata oppilaita hyvinvointiin, itsensä johtamiseen sekä omien vahvuuksien löytämiseen. Positiivisen pedagogiikan sisällöt voidaan jakaa kolmeen päälohkoon, jotka ovat ympäristö, hyvinvointi ja oppiminen. Nämä kolme lohkoa toimivat vuorovaikutuksessa keskenään, jonka vuoksi positiivinen pedagogiikka nähdään yhtenä isona kokonaisuutena. Ympäristö kuvaa millaiseen ilmapiiriin, vuorovaikutukseen, tavoitteisiin ja asenteisiin tulisi keskittyä. Hyvinvoinnin lohko puolestaan kuvaa sitä, millä sisällöillä ja toimenpiteillä hyvinvointia voidaan lisätä. Oppimisen lohossa keskitytään soveltamaan positiivisen pedagogiikan metodeja oppimisessa, opettamisessa ja oppimisen seurannassa. Kasvatuksessa positiivinen pedagogiikka näkyy hyvän huomaamisena ja vahvuuksien kannustamisena. Suuntauksessa keskitytään voimavaroihin, onnistumisiin ja myönteisiin kokemuksiin sekä niiden hyödyntämiseen ja vahvistamiseen oppimisen tueksi. (Avola & Pentikäinen 2020, 30–33.)

Positiivisen pedagogiikan tavoitteena on tehdä oppija enemmän tietoiseksi omista kyvyistään todellisiin havaintoihin perustuen ja vahvuuksien tietoisesti esiin nostamisen kautta (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 10). Tanssin kontekstissa vahvuuksien tunnistaminen ja vahvistaminen ovat avainasemassa oppijan fyysisten sekä kognitiivisten taitojen kehittämisessä. Oppija saa vahvistusta osaamisestaan, kun taas usein tanssin ympäristössä keskittyminen kääntyy korjattaviin ilmiöihin ja taidollisiin puutteisiin. Lotta Uusitalo-Malmivaaran ja Kaisa Vuorisen (2016, 12) mukaan vahvuuskasvatus on sovellettavissa moneen instituutioon sekä yhteisöön, joissa ollaan kiinnostuneita vaikuttamisesta hyvän kautta.

3.1 Positiivinen psykologia

Positiivinen psykologia on saanut alkunsa Yhdysvalloissa 2000-luvun taitteessa, mutta sen juuret ulottuvat aina Antiikin Kreikan, idän filosofien ja suurten uskontojen ideologisten johtajien ajatteluun. Positiivisen psykologian perustan on kuitenkin katsottu alkavan vuonna 1998, kun professori Martin Seligman valittiin Yhdysvaltain psykologiliiton puheenjohtajaksi. Seligman julisti tuolloin vuo-

den teemaksi hyvinvoinnin. (Leskisenoja 2017, 32–33.) Positiivinen psykologia perustuu tutkimuksiin, joissa tutkitaan yksilöiden vahvuuksia ja keinoja hyvinvoinnin edistämiseen (Ojanen 2014, 10). Tieteenharjoittajien tutkimusintressit keskittyvät myönteisiin toimintatapoihimme, kykyihimme, mahdollisuuksiimme ja vahvuksiimme. Erityisen kiinnostuneita tieteenharjoittajat ovat siitä, mikä tekee elämästä tyydyttävää ja elämisen arvoista. (Leskisenoja 2019, 17–18.) Positiivinen psykologia on syntynyt täydentämään perinteisen psykologian kenttää, jossa keskitytään enemmän yksilön puutteisiin ja mielen haasteisiin. Perinteisessä psykologiassa pyritään pääsemään ikään kuin nolatiltaan, pois pakkasen puolelta. Positiivisessa psykologiassa sen sijaan yritetään päästä plusasteiden puolelle ja selvittää tekijöitä, jotka mahdollistavat parhaan mahdollisen inhimillisen mielen kunnon. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 21–22.)

Päällimmäisenä tavoitteena positiivisessa psykologiassa on saada ihmiset kukoistamaan, jolla tarkoitetaan optimaalista tilaa, jossa emotionaalinen, sosiaalinen ja psykologinen hyvinvointimme on parhaalla mahdollisella tasolla. Hyvinvointimme olennaisena osana on kielteisten tunteiden ja kokemusten rakentava käsittely ja niistä selviytyminen. Suuntauksessa pyritään ymmärtämään tekijöitä ja olosuhteita yksilön ja yhteisön kukoistamiseen sekä luomaan keinoja näiden asioiden vahvistamiseksi. Tutkimuskohteena positiivisessa psykologiassa on ajattelumallien sekä prosessien hyödyntäminen vaikeista ja haastavista tilanteista selviämiseen. Positiivisen psykologian moninaisesta tutkimuskentästä löytyvät ne välineet, joilla voimme tukea hyvinvointiamme ja kukoistaa. (Leskisenoja 2017, 33–34.) Positiivinen psykologia pyrkii tuottamaan työkaluja resilienssiin ja psyykkiseen joustavuuteen. Resilienssi on sietokykyä selvitä vaikeista ja haastavista tilanteista. Sillä tarkoitetaan palautumiskykyä, kognitiivisia prosesseja, sisäistä puhetta ja uskoa omiin kykyihin, kun kohtaamme elämässä muutoksia tai kriisejä. Resilienssi on opittava taito, ja sen takia positiivisen psykologian ja hyvinvointitaitojen opettaminen on tärkeää. (Avola & Pentikäinen 2020, 29.)

3.2 Hyvinvointi

Eliisa Leskisenojan (2017, 35) mukaan hyvinvointi ja onnellisuus ovat monimuotoisia ilmiöitä, joita voi lähestyä monesta eri näkökulmasta. Kasvu ja hyvinvointi rakentuvat vuorovaikutustilanteissa, joissa yksilöiden välille syntyy luottamusta ja turvallisuuden tunnetta. Kasvatuksen näkökulmasta on tärkeää nähdä yksilö onnistuvana ja arvokkaana puutekeskeisyyden sijaan. Vuorovaikutustilan-

teissa syntyvä myönteinen suhde yksilöiden välillä ja toiveikas ilmapiiri ovat lähtökohtana hyvinvoinnille. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2017, 17.) Hyvinvointi on yksi positiivisen pedagogiikan rakennuspalikoista ja yksi onnellisen elämän kulmakivistä.

Tutkimuskirjallisuudessa hyvinvointi käsitteellistetään usein subjektiiviseksi hyvinvoinniksi, joka tarkoittaa yksilön kognitiivista arviota ja emotionaalista kokemusta elämästään. Subjektiivisessa hyvinvoinnissa tavoitteena on mielihyvän ja myönteisten tunteiden korostaminen ja vähäinen negatiivisten tunteiden määrä. Tämän kaltaista hyvinvoinnin näkökulmaa voidaan pitää onnellisuuden hedonistisena näkemyksenä. Hyvinvointi keskittyy hedonistisessa näkökulmassa henkilökohtaiseen onnellisuuteen ja minä-maailmaan. Toisesta filosofisesta näkökulmasta tarkasteltuna onnellisuutta voidaan pitää eudaimonisena näkemyksenä, jossa hyvinvointi ja onni syntyvät hyveellisestä elämästä ja inhimillisen potentiaalisen hyödyntämisestä. Kyseisen näkemyksen mukaan psykologinen hyvinvointi rakentuu omien arvojen mukaiseen elämään ja hyviin tekoihin muita ihmisiä kohtaan sekä henkilökohtaiseen kasvuun. Edellä mainittuihin filosofisiin näkökulmiin perustuu useampia hyvinvoinnin teorioita, ja kukoistamisessa yhdistyvät molempien näkemysten puolet. (Leskisenoja 2017, 35–37.)

Seligmanin mukaan positiivisen psykologian tärkein asia on hyvinvointi, ja sen mittaamisessa hyödynnetään mittavälineenä kukoistamista, jonka edistämiseen niin yksilö- kuin yhteisötasolla voidaan tiivistää koko positiivisen psykologian merkitys (Leskisenoja 2017, 37). Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, 24) mukaan hyvinvoinnin ja kukoistuksen saavuttaminen vaatii aktiivista työtä. Hyvinvoinnin yksi monista teorioista on Seligmanin PERMA-teoria, joka koostuu viidestä eri elementistä. PERMA-teorian viisi elementtiä ovat positiiviset emootiot (positive emotions), sitoutuminen (engagement), sosiaaliset suhteet (relationships), merkityksellisyys (meaning) ja saavuttaminen (accomplishments). Jokaisella elementillä on kolme tunnusomaista piirrettä, jotka ovat hyvinvoinnin tukeminen, tavoittelemisen itsensä vuoksi ja elementtien mittaaminen itsenäisesti, muista elementeistä riippumattomasti. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 23.) Myöhemmin PERMA-teoriaan on lisätty kuudes elementti +H viitaten terveyteen (health). PERMA+H-teorian elementit ovat kaikki sellaisia, joita harjoittamalla voimme vaikuttaa omaan hyvinvointimme. PERMA+H-teoriaa on muokattu positiivisessa pedagogiikassa enemmän lapsille ja nuorille sopivaksi, ja sen pohjalta on syntynyt uusi EPOCH-teoria. EPOCH-teoria koostuu elementeistä, jotka ovat sitoutuminen ja keskittyminen (engagement), sinnikkyys (perseverance), luottamus (optimism), sosiaaliset suhteet (connection to others) sekä myönteiset tunteet (happiness). Periaatteessa EPOCH-teoria sisältää samat sisällöt kuin PERMA+H-teoria, mutta merkityksellisyyden sijalla on optimistisuus ja

saavuttamisen sijalla sinnikkyys. Positiivisen pedagogiikan tutkimusten mukaan aiemmin mainittujen teorioiden tueksi kukoistukseen kasvattamiseen tarvitaan luontevahvuuksia, jotka mahdollistavat teorioiden sisältöjen toteutumista. PERMA+H- ja EPOCH-teoriat ovat hyvinvointikasvatuksen näkökulmasta yhdet parhaimmista ja laajimmista teorioista, vaikka ne eivät ole ainoat hyvinvointiteoriat. (Avola & Pentikäinen 2020, 96–98.)

3.3 Luontevahvuudet

Luontevamme on osa persoonallisuutta, joka koostuu kahdesta osa-alueesta. Toinen osa on tapa reagoida tilanteisiin eli temperamentti, ja toinen osa on opittuja taitoja. Luonne muovautuu perimän, kokemusten ja kasvatuksen vuoropuheluna, jossa tietoisuus on vahvasti läsnä. Luontevakasvu alkaa lapsuudessa, ja kaikilla on oikeus myönteiseen luontevkasvuun. Se koostuu kokemuksista ympäröivästä maailmasta. Luontevakasvu muodostuu onnistumisista, haasteista ja pystyvyydestä. Lisäksi luontevkasvuun vaikuttaa oma toimijuus välittävässä ja turvallisessa vuorovaikutuksessa sekä myötätuntoisessa oppimisilmapiirissä. Kyseisen ilmiön tutustuminen, sen kehittäminen ja käyttäminen ovat yhteydessä myönteiseen itsetuntemukseen ja hyvinvointiin. Luontevkasvatus on siis ennen kaikkea taito-opetusta kohti kukoistusta. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 29–31.) Luontevahvuuksien harjoittelu ilmentävät PERMA-teorian osa-alueita. Tietoisuus vaikuttamisesta omaan hyvinvointiimme tukee PERMA-teoriaa käytännössä. Kun löydämme omat vahvuutemme, on meillä myös voimavaroja asettaa uusia tavoitteita, tehdä itsereflektiota ja kiivetä haasteiden yli. Tämä vahvistaa PERMA-teorian jokaista viittä peruspilaria, hyvinvoinnin elementtejä. Pauliina Avola & Viivi Pentikäinen (2020, 102) toteavat, että luontevahvuuksiin keskittyvässä opetuksessa on tärkeää muistaa sekä kannustaa jo olemassa olevia vahvuuksia että auttaa vahvistamaan kehittyviä vahvuuksia.

Seligman on yhdessä kollegoidensa kanssa kehittänyt luontevahvuusfilosofia VIA:n (Values in Action, suom. arvot toiminnassa). VIA:n luokittelu perustuu kuuteen hyveeseen, joita ilmentävät 24 luontevahvuutta. Taulukossa 1 on esitelty VIA-luokittelu Petersonin ja Seligmanin mukaan. Luontevahvuuksien kriteereinä toimivat niiden käyttö myönteisinä ja opetettavissa olevina taitoina. Tärkeinä elementteinä ovat myös niiden pysyvyys ja se, että niiden käyttö ei sorra muita. Luontevahvuuksiin keskittyvä opetus tarjoaa mahdollisuuden saada itseluottamusta ja onnistumisen kokemuksia. Se antaa viitekehysten kulttuurien raja-aidat ylittävään opetukseen, jossa löydetään jokaisen parhaat puolet. Uusitalo-Malmivaara ja Vuorinen ovat lisänneet listaukseen kaksi

vahvuutta: sisukkuuden ja myötätunnon. VIA-luokittelussa sisukkuus asettuu rohkeuden hyvyyden alle ja myötätunto inhimillisyyden hyveen alle. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 32–34.) Luonteenvahvuuksiin keskittyvä opetus on yhteydessä hyvinvoinnin kukoistukseen. Edellä mainitut tarpeet ovat jokaisen oikeus. Avola & Pentikäinen (2020, 107) painottavat, että kasvatus- ja opetustyön kannalta onkin tärkeää ymmärtää, että vahvuuksia on olemassa paljon enemmän kuin nämä VIA-luokitteluun valitut, ja että opetuksessa voidaan sanoittaa myös monia muita vahvuuksia kuin VIA-luokittelutuksessa on käytetty.

TAULUKKO 1. VIA-luokittelun kuusi hyvettä ja niihin kuuluvat 24 luonteenvahvuutta Petersonin ja Seligmanin mukaan. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 33.)

Hyve	Luonteenvahvuus
Viisaus ja tieto (kognitiiviset vahvuudet)	Luovuus Uteliaisuus Arviointikyky Oppimisen ilo Näkökulmanottokyky
Rohkeus (emotionaaliset vahvuudet)	Rohkeus (urheus) Sinnikkyys Rehellisyys Innostus
Inhimillisyys (sosiaaliset vahvuudet)	Rakkaus Ystävällisyys Sosiaalinen älykyys
Oikeudenmukaisuus (vahvuudet yhteisöissä)	Ryhmytöaidot Reiluus Johtajuus
Kohtuullisuus (vahvuudet suojaautua)	Anteeksiantavuus Vaativattomuus Harkitsevaisuus Itsesäätely
Henkisyys (transsendensi)	Kauneuden arvostus Kiitollisuus Toiveikkuus Huumorintaju Hengellisyys

3.4 Lapsen ja nuoren kehitys

Olen rajannut lapsen ja nuoren kehityksen opinnäytetyöhöni tarkoituksellisella rajauksella, joka ulottuu 3-vuotiaista ylöspäin aina nuoruuteen asti ennen yläkouluikää. Hyvinvointi on vallitseva teema opinnäytetyössäni, joten lapsen ja nuoren kehityksen tietoperusta painottuu sosiaalisemotionaaliseen kehitykseen. Tanssin ja taidon oppimisen kontekstissa motorisella kehityksellä on merkittävä rooli. Motorisen kehityksen painoarvo on kuitenkin opinnäytetyössäni hyvin minimaalinen, sillä pääpaino on hyvinvoinnin ja vahvuuksien kannustamisessa ja tukemisessa.

Henkisen hyvinvoinnin perusta aikuisiälle rakennetaan lapsuus- ja nuoruusvuosien aikana. Hyvinvoinnista nuoresta kasvaa todennäköisesti hyvinvoiva aikuinen. Kouluilla on aktiivinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäjänä. Hyvinvointiopetus voi edistää hyvinvointia tuottavia toimintatapoja osaksi arkikäyttäytymistä ja tulevaisuutta. (Leskisenoja & Sandberg 2019, 20–21.) Sosioemotionaalilla kehityksellä viitataan itsetuntemuksen ja itsetietoisuuden kehitykseen, itsesäätelyn kykyyn, sosiaaliseen tietouteen ja ihmissuhdetaitoihin sekä päätöksentekokykyyn. Sosiaalista ja emotionaalista kehitystä muovaavat sisäiset tekijät kuten perimätekijät. Lisäksi kehitykseen vaikuttaa sosiaalinen ympäristö. Täysin yksimielistä teoriaa ei ole vielä siitä, millaista lapsen sosioemotionaalinen kehitys on perusluonteeltaan, vaikka tutkimusperustaa on laajasti. Myönteinen sosioemotionaalinen kehitys tukee henkistä ja fyysistä terveyttä. (Määttä ym. 2017, 7.)

Tyypillisesti leikki-ikäiset lapset ovat vilkkaita, uteliaita ja aloitekykyisiä, joiden toimintaa ohjaa tarkoituksellisuus ja omatoimisuus. Leikki-ikässä omien tunteiden ja käytöksen säätelykyky voimistuvat, ja opitaan tekemään valintoja. Sosiaalisissa taidoissa on nähtävissä kykyä ottaa toiset huomioon. Lapsi pitää omien taitojensa kehittymisestä ja niiden esittelystä muille. Suosiossa on riittävä, lorut ja sadut. Leikki-ikäinen alkaa ymmärtää yhteisiä sääntöjä. Huomio ja kehuminen kannustavat leikki-ikäistä uusien taitojen oppimiseen. (Korhonen 2021.) Tanssitunnilla taitojen oppimista voidaan tukea loruilla, riittelyllä ja monenlaisten mielikuvien sekä leikkien avulla.

Alakouluikäisellä kaverisuhteet ja ryhmään kuuluminen nousevat tärkeiksi osa-alueiksi elämässä. Kyseisen ikäryhmän yksilön kehityksen vaiheessa kyetään useimmiten leikkimään yhteisillä säännöillä muiden kanssa. Sosiaalisuuden rinnalla näkyy tarvetta touhuta omassa rauhassa, vaikka kaverisuhteet ja harrastukset ovat merkittävällä sijalla. Ajattelu kehittyä abstraktimpaan suuntaan ja päättelykyvystä tulee loogisempaa. Tässä vaiheessa kehitystä ollaan usein kiinnostuneita ja aktiivisia. Epäonnistumisia ja negatiivisia tunteita opitaan käsittelemään, sillä tunteiden ja käytöksen

säätelytaidot ovat kehittyneitä. Tärkeässä arvossa on itsensä kokeminen tarpeellisena ja luottamuksen arvoisena. (Korhonen 2021.) Tanssitunnilla on tärkeää tukea kaverisuhteiden merkitystä ja sosiaalisten taitojen kehittymistä. Tanssiharrastuksessa luodaan hyvinvoivaa suhdetta liikuntaan ja tanssiin sekä kannustetaan itsetuntemuksen ja itsesäätelyn taitoja.

4 OPETUSSUUNNITELMA OPETUKSEN TUKENA

Tässä luvussa käsittelen opetussuunnitelmatyön taustalla vaikuttavia seikkoja. Lisäksi tarkastelen taiteen perusopetuksen näkökulmaa opetussuunnitelmatyöhön. Tanssikoulu AM Dancen olemassa oleva opetussuunnitelma hyödyntää taiteen perusopetuksen suunnitelmaa, jonka vuoksi olen ottanut taiteen perusopetuksen näkökulman tietoperustaan. Käytän opinnäytetyössäni useamman kerran käsitteitä *harjoitus*, *tavoitteet* ja *arviointi*. Avaan käsitteiden merkityksen tutkimukselleni oleellisella tarkoituksella.

Harjoitus on synonyymi oppimistehtävälle, jonka avulla kehitetään taitoja. Harjoituksissa käytetään erilaisia harjoitteita ja harjoitus on yksi tunnin vaiheista. Oppija työskentelee joko omassa tahdissaan tai samassa tahdissa muiden kanssa. Harjoitusvaiheessa opittua kerrataan, sovelletaan ja evaluoidaan eli arvioidaan. (Hellström 2008, 73.)

Tavoitteet ohjaavat opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Ne luovat arvioinnin perustan, sillä loogisesti tavoitteeksi asetetun saavuttamista arvioidaan. (Uusikylä & Atjonen 2007, 72.) Yleisesti tavoitteella tarkoitetaan pyrkimyksen kohdetta tai päämäärää. Se on syy, joka ohjaa toimintaa. Tavoitteita voidaan esittää monissa muodoissa, ja niiden tiedostaminen on pedagogisen ajattelun edellytys. Ne voivat näkyä opettajan tai oppijan käyttäytymisenä, joihin opetus tähtää. Lisäksi tavoitteet voivat kuvailla opetuksen vaikutuksia tai olla asetettuja vaatimuksia. Tavoitteet nousevat opetuksessa usein opetuksen kriteereiksi, ja niitä voidaan ryhmittää monilla eri tavoilla. (Hellström 2008, 318.)

Arvioinnilla tarkoitetaan toimintaa, joka antaa tietoa opetuksen onnistumisesta eli siitä, miten tavoitteita on saavutettu. Arviointi on parhaimmillaan opettajan ja oppilaan toimintaa ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi on olennainen osa opetusta. (Jyrhämä ym. 2016, 191.) Arvioinnin määrittelyyn tarvitaan perusteita eli kriteerit, ja arvioijalla on oltava käsitys perusteiden piirteistä. Opetuksen arviointi on kannattavaa silloin, kun sen pohjana ovat arvot ja tavoitteet ilmaistaan selkeästi sekä silloin, kun osapuolet ymmärtävät arvioinnin perusteet ja pitävät niitä objektiivisina. Arviointia on tarpeen tarkastella sekä kehittää arviointimenetelmiä jatkuvasti. (Uusikylä & Atjonen 2007, 191,194.)

4.1 Opetussuunnitelmatyön taustalla

Opetussuunnitelma on määritelty suomalaisessa didaktisessa kirjallisuudessa ennalta laadituksi kokonaissuunnitelmaksi niistä toimenpiteistä, joilla pyritään toteuttamaan koululle asetettuja tavoitteita. Lisäksi se toimii opetuksen kehystekijänä. Olennaiset elementit opetussuunnitelmassa ovat tavoitteet, sisällöt ja muoto. Elementtien välillä valitsee tietynlainen hierarkia, ja näin ollen ne riippuvat toisistaan. Opetussuunnitelman tavoitteet ohjaavat sisältöä ja muotoa koskevia ratkaisuja, jolloin tavoitteille syntyy opetussuunnitelmassa kriteerin luonne. Opetussuunnitelma muodostaa opettajan didaktisten vapauden rajat, jonka ympärillä ammattiinsa vastuullisesti suhtautuva opettaja toteuttaa kehitystään. (Hellström 2008, 222,224.) Jokainen opettaja toteuttaa opetussuunnitelmaa omalla tavallaan resurssien puitteissa. Opettajilla on oma didaktiikkansa eli käsitys siitä, miten opettaa. Didaktiikan taustalla vaikuttavat henkilökohtaiset kokemukset, opetuskokemukset ja opettajana toimiminen. Taustalla vaikuttavien seikkojen vuoksi opettajien tapa opettaa muovautuu ja kehittyy jatkuvasti. (Jyrhämä ym. 2016, 79–80.)

Opetussuunnitelmaan kuuluu tavallisimmin neljä osaa, jotka ovat tavoitteet, oppisisällöt, toteutus ja arviointi. Opetussuunnitelmaan on kirjattu sekä yleisiä että oppiaineita koskevia tavoitteita. Tällä on haluttu kuvata päämäärää, johon opiskelussa tulisi tähdätä. Oppisisällöt ovat luettelo, jotka ovat luokiteltu oppiaineittain. Opetuksen toteutuksen osioon kuuluu opetuksen toteuttamista koskevien ohjeiden määritelmät. Siinä on kuvattu käsitys oppimisesta ja oppimisympäristöstä. Arvioinnin ohjeet jakautuvat kahteen osaan. Osa ohjeista perustuu lakiin ja säädöksiin, ja toinen osa koskee oppimisen pedagogista ohjaamista ja tukemista. Opetussuunnitelmaa voidaan kutsua oppilaspainotteiseksi, jolloin se rakentuu vahvasti yksilön kehittämisen näkökulmasta. Opetuksessa tähdenetään ongelmanratkaisua, elämänläheisyyttä ja oppilaan persoonallisten kehitystarpeiden ruokkimista. Oppilaspainotteisessa opetussuunnitelmassa laadinta on subjektivistinen. Tämän mukaan oppimisen pitää olla mielekästä ja joustavaa oppilaiden tarpeiden mukaisesti (Uusikylä & Atjonen 2007, 51–54.) Tanssin kontekstissa oppisisällöillä tarkoitetaan usein eri lajeja sekä niiden eri taitotasojia. Opetussuunnitelma ohjaa opettajan työtä, jolloin ammattitaitoisuuden avulla sitä voidaan hyödyntää opetuksen toteutuksen kehyksenä.

Opettaja joutuu opetussuunnitelman toteuttajana pohtimaan oppimisen tavoitteita ja arvioimaan niiden edistämiseen sopivia sisältöjä. Opettajien tehtävänä on luoda oppimistehtäviä, jotka ottavat huomioon oppilaiden edellytykset. Lopuksi hän arvioi työn tulosta sekä oppilaiden että opettajien

näkökulmasta. Tämä työ vaatii opettajilta systemaattista ajattelua sekä hyvin itsensä ja suuntauksensa tuntevaa opettajaa. Opettajien perus- ja täydennyskoulutusta tarvitaan, ja opettajan on osattava tarpeen tullen toimia tilanteessa kuin tilanteessa. Opetussuunnitelma on kuvaus tärkeimmistä tavoitteista ja sisällöistä sekä niiden tavoittamisen keskeisimmistä keinoista. Opetussuunnitelma on virallinen työtä ohjaava ja resursoiva dokumentti. (Uusikylä & Atjonen 2007, 62–63,70.)

4.2 Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua koulun ulkopuolista taiteenalojen opetusta. Taiteenaloja ovat arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataide, musiikki, sanataide, sirkus, tanssi ja teatteritaide, joilla kaikilla on kaksi oppimäärää. Nämä oppimäärät ovat laaja ja yleinen, joilla kummallakin on omat tavoitteensa sekä sisältönsä. Taiteen perusopetus antaa valmiuksia ilmaista itseään sekä hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksella on oma opetussuunnitelmansa, joka etenee tavoitteellisesti tasolta toiselle. Opetussuunnitelmaa ja sen järjestämistä määrittävät lait sekä asetukset. (Opetushallitus 2022a.) Tämän työn avulla kehitettävää opetussuunnitelmaa tukevat opetushallituksen näkemys tanssitaiteesta yleisen ja laajan oppimäärän mukaan sekä taiteen perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelman linjat.

Tanssitaiteen tarkoitus on tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa sekä opettaa oppilasta huomioimaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetus kannustaa tanssin harrastamiseen sekä liikunnan ja tanssin ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetus kartoittaa kokemusta sekä ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta, ja sen tavoitteena on tuottaa myönteisiä kokemuksia tanssin parissa. Tanssitaiteen opetuksen avulla oppilas kiinnittää huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä sekä kulttuurista osallisuutta. Opetuksessa oppilasta kannustetaan osallistumaan taiteen tapahtumiin myös katsojan roolissa ja laajennetaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Tanssitaiteen opetus ohjaa kasvua sivistyneeksi kansalaiseksi, joka kunnioittaa muita. (Opetushallitus 2022b.)

Pitkäjänteisellä suunnittelulla opetuksesta muodostuu jatkuvasti kehittyvää, turvallista, tavoitteellista ja mielekästä, jossa opittavat asiat sisältyvät suunnitellusti aiemmin opitun varaan. Opetussuunnitelma on julkinen asiakirja, joka tulee laatia selkeäksi, jotta oppilas ja hänen huoltajansa

saavat opinnoista riittävästi tietoa. Oppilaitoksen tasokkain mahdollinen toiminta saavutetaan opetussuunnitelman avulla resurssien puitteissa. Opetussuunnitelmassa osa-alueiden on tuettava oppilaiden oppimista ja tavoitteet on asetettava saavutettavaan muotoon. Opetussuunnitelmatyössä resurssit on suhteutettava opetuksen tavoitteisiin, ja työssä on otettava huomioon opetuksen painopisteet. On tärkeää pohtia myös millaiselle arvopohjalle ja oppimiskäsitykselle opetus perustuu ja minkälaisista opintokokonaisuuksista muodostetaan oppilaan opintopolku. Toiminta-ajatus on oppilaitoksen esittelyä, olemassaolon kuvausta ja toiminnan tarkoitusta. Toimintaa voidaan kuvata oppilaslaitoskohtaisen suuntauksien ja painotusten avulla. Tarkoitus on avata näkemystä siitä, mitä palveluita tuotetaan ja minkälaisia tuloksia toiminnalla saavutetaan sekä kenelle toiminta on tarkoitettu. (Opetushallitus 2022a.)

5 TANSSIKOULU AM DANCEN ESITTELY

Tanssikoulu AM Dance toimii Varsinais-Suomessa, Paimion kaupungissa. Tanssikoulu AM Dance tarjoaa laajan tuntivalikoiman lapsille, nuorille ja aikuisille. Tanssikoulussa opettajina toimii joukko kokeneita ja persoonallisia opettajia, jotka luovat kannustavan ja positiivisen oppimisympäristön. Se on monipuolinen ja lämminhenkinen, jonka tavoitteena on mahdollistaa tanssiharrastus niin alkeistason tanssijoille kuin jo edistyneille tanssijoille. (Tanssikoulu AM Dance 2022a.) Annika Mutila on tanssikoulun perustaja ja ideapankki, joka on kotoisin Paimiosta (Tanssikoulu AM Dance 2022b).

Tanssikoulu AM Dancella tasoluokat tanssitunteihin kulkevat alkeista keskitasoon, jonka jälkeen siirrytään jatkotasolle. Alkeistunnilla tanssijalla ei tarvitse olla aikaisempaa kokemusta. Keskitasolla kokemusta tulisi olla vähintään kolme vuotta kyseisen lajin opintoja suoritettuna, ja jatkotason tunnilla tanssijalla tulisi olla kokemusta tanssiopinnoista ainakin viisi vuotta useammalla viikkotunnilla. Lisäksi on tarjolla avoimen tason tunteja, joissa suosituksena on, että tanssijalla on kokemusta ainakin jostakin tanssilajista. Syksyllä 2022 tanssikoulu AM Dance tarjoaa balettia sekä DANCE-tuntinimikkeellä kulkevia tunteja 3–4-vuotiaille sekä 5–6-vuotiaille. 7–10-vuotiaille on tarjolla balettia, disco dancea avoimella tasolla sekä DANCE-tunteja alkeis- sekä jatkotasolla. Tanssikoulussa seuraava ikähaarukka on 9–10-vuotiaat, mutta lisäksi tunteja on paljon tarjolla yli 10-vuotiaille. Kyseiselle ikäryhmälle tuntivalikoimassa on baletti, disco dance, lyrical, commercial, dance, show, nykytanssi, koreografiaprojekti ja musikaalitanssi. Pääosin tunnit ovat avoimen tason tunteja, mutta muutamia tunteja on määritelty tason mukaan. Nuorille ja aikuisille ikäsuositukset on jaoteltu kolmeen osaan, joita ovat 13+, 20+ sekä 30+. Näillä tunneilla ei ole yläikärajaa, ja mikäli lajinimikkeen perässä ei ole määritelty ikäsuositusta on tunti avoin kaikille nuorille ja aikuisille. Nuorille ja aikuisille tunteja on alkeista jatkotason tunteihin sekä avoimen tason tunteja. Lajeina on edellä mainittujen lisäksi muun muassa showlatino, hiphop, modernin tanssin tekniikat, heels ja akrobatia. Lisäksi nuorille ja aikuisille löytyy kehonhuoltoon keskittyviä tunteja kuten jooga. (Tanssikoulu AM Dance 2022c.)

Tanssikoulu tarjoaa viikkotuntien lisäksi kilpailuryhmätoimintaa lapsista aikuisiin. Kilpailevat ryhmät ovat pienryhmiä sekä muodostelmia. Lisäksi tanssikoulussa toimii kaksi erikoiskoulutusluokkaa. Tanssikoulun aikataulun perusteella kilpaileville ryhmille on tarjolla koreografiatunnin lisäksi tekniikkatunteja ja erikoiskoulutusluokille fysiikkatunteja. (Tanssikoulu AM Dance 2022c.)

6 KEHITYSIDEAT ENSIMMÄISEN TEEMAHAASTattelun POHJALTA

Tässä luvussa analysoin ensimmäisen teemahaastattelun ja laadin kehitysideat olemassa olevaan opetussuunnitelmaan. Positiivisen pedagogiikan harjoituksia löytyy kirjallisuudesta runsas määrä, ja olen hyödyntänyt niitä omilla opetustunneillani. Kehitystyön ohella olen muokannut esimerkinomaisia positiivisen pedagogiikan harjoituksia tanssitunneille, jotka pohjautuvat positiivisen pedagogiikan kirjallisuuteen sekä kokemuspohjaani tanssinopettajana. Jokaiselle harjoitukselle ominaista on kannustaminen pystyvyyteen ja onnistumiseen. Ennen ensimmäistä haastattelua olin perehtynyt tanssikoulun olemassa olevaan opetussuunnitelmaan. Seuraavaan kappaleeseen olen avannut tanssikoulun toiminta-ajatusta, arvoja, oppimiskäsitystä, tavoitteita ja arviointia perustuen olemassa olevaan opetussuunnitelmaan.

Tanssikoulu AM Dancen olemassa olevan opetussuunnitelman keskeisenä tavoitteena on luoda myönteinen tanssisuhde sekä mahdollistaa positiivisia onnistumisen kokemuksia oppilaille. Toimintaa ohjaavat koulun jatkuva kehittyminen, tasokas asiakkaiden palveleminen sekä lämpimän tanssisyhteisön jatkuvuus. Tanssikoulun opetussuunnitelmassa on hyödynnetty taiteen perusopetuksen suunnitelmaa. Tanssitunneille luodaan avoin, myönteinen ja rohkaiseva oppimisympäristö yhdessä opettajien ja oppilaiden kesken, ja opetuksessa tuetaan oppilaan kehittymistä omista lähtökohdistaan. Oppimisprosessia arvostetaan, ja se tapahtuu vuorovaikutuksessa opettajan, oppilaan ja ryhmän kanssa. Tanssikoulun oppimiskäsityksessä arvostetaan oppimista kokemusten kautta tutkien ja toimien. Oppilaalla on aktiivinen rooli oppimisessa, ja jokainen oppija nähdään tärkeänä yksilönä. Tavoitteena on antaa eväät monipuoliseen ja pitkään harrastukseen sekä kokemus tanssin ja liikunnan ilosta ja luovuudesta. Tanssikoulussa painotetaan monipuolista tanssinharrastusta ja arviointia toteutetaan jatkuvalla arvioinnilla tanssituntien yhteydessä. Keskeisiä arviointikriteerejä ovat aktiivisuus, läsnäolo, ahkeruus, keskittyminen, oma-aloitteisuus, lajitieto, tanssitekniikka ja ilmaisu. Lisäksi arvioidaan kykyä toimia ryhmässä sekä vastaanottaa palautetta ja hyödyntää sitä harjoittelussa. Tanssikoulu kannustaa aktiiviseen vuorovaikutukseen huoltajien ja opettajien kesken. (Tanssikoulu AM Dance 2018.)

6.1 Positiivinen pedagogiikka teemana ensimmäisen teemahaastattelun analysoinnissa

Ensimmäisen teemahaastattelun teemoina käsiteltiin tanssikoulun olemassa olevaa opetussuunnitelmaa, opetusta ja oppimista sekä positiivista pedagogiikkaa. Haastateltavana oli tanssikoulu AM Dancen omistaja Annika Mutila. Haastattelu toteutettiin etäyhteydellä ja sen kesto oli noin 35 minuuttia. Haastattelussa teemat käsiteltiin järjestyksessä ja tarvittaessa hyödynnettiin teemojen alle listattuja tarkentavia kysymyksiä. Haastattelun aikana saatoimme palata jo käsitellyn teeman ympärille takaisin, mikäli keskustelu johti siihen suuntaan.

Haastateltava mainitsee haastattelun alussa, että tanssikoulun opetussuunnitelma pitäisi päivittää, joten opinnäytetyöni on juuri sitä, mitä tanssikoulu tarvitsee tällä hetkellä. Mutila kertoi nykyisen opetussuunnitelman avaavan koulun arvoja, joita ovat muun muassa positiivinen, vastaanottava ja tasa-arvoinen tanssikoulu. Tanssikoulussa on tällä hetkellä 13 opettajaa, ja haastattelussa ilmeni, että nykyinen opetussuunnitelma on suppea kokonaisuus ja painottuu lastentanssin materiaaliin. Mutila kommentoi, että päivittämistä tarvitaan nuorten ja erityisesti varhaisnuorten tanssin polkuun. Hänen mielestään on hienoa, että tanssikoulussa on monipuolisia opettajia, jotka toteuttavat opetusta omalla tavallaan. Hän kertoi, että tanssilajien sisällöissä toteutuu samankaltaisuuksia ja samoja tavoitteita, joten tanssikoulun kausittaisessa suunnitelmallisuudessa olisi mahdollista keskittyä opettajien kesken tiettyihin asioihin.

Mutila kertoi, että tanssikoulussa erikoiskoulutusryhmälle on opetussuunnitelmaan kirjattu pakolliset tunnit, joita ovat baletti, moderni tanssi ja fysiikka. Lisäksi vanhemmilla tanssijoilla viikko-ohjelmaan kuuluvat aamuharjoitukset, ja näiden lisäksi he saavat valita vapaavalintaisesti viikkotunteja lukujärjestyksestä. Erikoiskoulutusryhmällä on kausittainen arviointi henkilökohtaisesti heidän tavoitteidensa mukaisesti. Lukujärjestyksen muut tunnit, pois lukien erikoiskoulutusryhmäläisille tarkoitetut tunnit, ovat vapaasti valittavissa yksilön haluamisen mukaan. Mutilan mukaan haasteita kohdataan pienellä paikkakunnalla toimivassa koulussa tasojen kanssa, jotta ryhmäkoot eivät supistuisi pieneksi. Haasteena on, että tunnilla saattaa olla eri-ikäisiä ja eri oppimisvaiheessa olevia oppijoita.

Keskustelimme haastattelussa useamman kerran tanssikoulun arvoista ja toiminta-ajatuksista. Tanssikoulun opetussuunnitelmassa, johon olin perehtynyt ennen haastattelua, ilmeni, että koulussa arvostetaan tanssin oppimisen lisäksi positiivista suhdetta liikuntaan, tanssiin ja hyvinvointiin. Näiden lisäksi Mutila mainitsi, että tärkeinä seikkoina pidetään sosiaalisten suhteiden luomista ja

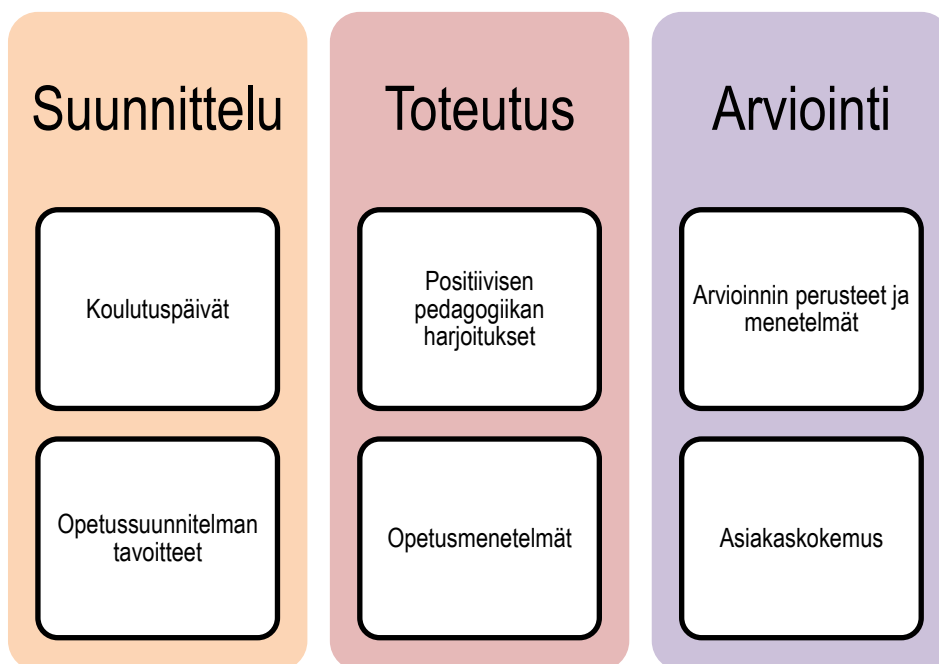
ylläpitoa sekä myönteisen suhteen muodostumista harrastukseen. Hän lisäsi, että syksyn 2022 kaudella tähän oli keskitytty erityisesti erikoiskoulutusryhmien kanssa. Erikoiskoulutusryhmässä oli näkynyt harjoittelemisen meininki, mutta haluttiin myös kannustaa löytämään arkeen tasapainoa harrastuksen, koulun ja vapaa-ajan välillä. Tanssikoulu kannustaa oppilaita näkemään kokonaisvaltaisemmin sen, mitä tanssiharrastus voi tuoda loppuelämään. Mutila korosti kasvatuksen näkökulmasta, että tanssiharrastuksella voi tukea oppilaan kasvua pärjääväksi ja oikeudenmukaiseksi yksilöksi.

Etenimme haastattelussa viimeiseen teemaan, josta keskustelimme ajallisesti eniten. Viimeinen teema käsitteli positiivista pedagogiikkaa. Mutilan mukaan opinnäytetyö tuo selkeyttä opetussuunnitelmaan, mutta kannustaa työn rajaamista esimerkiksi tiettyyn ikäryhmään. Hän kokee, että harrastuksen ja oppimisen jatkumon tukeminen on tällä hetkellä haasteellisinta, kun oppilaat siirtyvät lastentanssitunneilta nuorien tunneille. Hän lisäsi, että rajaaminen lähtisi minusta työntekijänä ja siitä, minkä koen hyödylliseksi tanssikoululle. Haastattelun aikana haasteeksi koettiin se, kuinka työn valmistuttua saadaan opetussuunnitelma osaksi opettajien työtä käytännön tasolla. Mutila koki, että opinnäytetyö toisi tietynlaista ryhtiä ja tukea opettajien työhön. Hän lisäsi, että opetussuunnitelma on opettajien työkalu ja sen hyödyntäminen vaihtelee opettajien kesken. Nykyinen opetussuunnitelma tarvitsee päivittämistä, jonka lisäksi se tarvitsee jalkauttaa käytäntöön. Päivittämisen tarve korostuu mielestäni psyykkisten ja sosiaalisten taitojen kohdalla sekä hyvinvoinnin näkökulmasta. Mutila kommentoi sen olevan hyvä ja tarpeellinen näkökulma. Hän kertoi, että tanssikoulu kannustaa luottamuksen ja hyvinvoinnin ilmapiiriin, johon liittyvät vahvasti itsetunto ja toisten ihmisten huomioiminen. Lisäksi ravinto ja lepo ovat tärkeässä asemassa hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Mutila lisäsi, että tanssijoille, jotka harjoittelevat useamman kerran viikossa, järjestetään keskustelutilaisuus puolen vuoden välein. Keskustelutilaisuudessa pohditaan, mitä terve harjoittelu tarkoittaa. Lisäksi hyvinvointia korostetaan viikkotunneilla ja kannustetaan kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja elämäntapaan, joka jatkuisi läpi elämän.

Haastattelun myötä syntyi yhteinen näkemys ja linja opetussuunnitelman päivittämisen tarpeesta. Mutila kommentoi, että saan rajata näkemykset opetussuunnitelmaan opinnäytetyön kannalta hyödylliseltä ja tarpeellisella rajauksella. Hän lisäsi, että koska minulla on kokemusta tanssikoulun toiminnasta, minulla on tämän opinnäytetyön tekijänä käsitys tanssikoulun kehittämisen tarpeista ja tavoitteista.

6.2 Opetussuunnitelman kehitystyö

Tanssikoulun nykyinen opetussuunnitelma painottuu hyvinvoinnin tukemiseen ja myönteisen liikuntasuhteen luomiseen. Lisäksi opetussuunnitelmassa on useamman kerran nähtävissä yhtäläisyyksiä positiivisen pedagogiikan kanssa. Kiinnitin huomiota siihen, että opetussuunnitelmassa arvioinnin osuus on niukka suhteutettuna muuhun sisältöön. Nykyinen opetussuunnitelma on yleinen, ja siksi kehittämällä opetussuunnitelmaa mahdollistetaan opetussuunnitelman laajentaminen, joka samalla avaa yksityiskohtia opetuksessa. Ensimmäisen haastattelun myötä olen työstänyt kehitysehdotuksia tanssikoulu AM Dancen olemassa olevaan opetussuunnitelmaan, joiden avulla positiivista pedagogiikka voitaisiin hyödyntää vahvemmin opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Olen jakanut kehitysehdotukset kolmeen osioon, jotka ovat suunnittelu, toteutus ja arviointi. Suunnittelun osio painottaa opetuksen suunnittelua ja tanssikoulun sekä opettajien yhteistyötä. Toteutuksen osiossa keskitytään tanssitunneilla tapahtuvaan toimintaan ja sen kehittämiseen. Arvioinnin osio puolestaan keskittyy sekä oppijoiden että opettajien vahvuuksien ja kehitystarpeiden tarkasteluun. Osiot muodostavat opetuksen kokonaisuuden ja tukevat oppijan polkua. Kuvioon 1 olen koonnut jokaisen osion yhdeksi laatikoksi ja osioiden alle sijoittuvat kehitysehdotukset ovat otsikoitu. Mielestäni jokaisella osiolla on arvokas merkitys opettajan työssä, ja ne yhteisesti tukevat opettajan työhyvinvointia.

Kuvio 1. Opetussuunnitelman kehitysideat

6.3 Suunnittelun osio

Olemassa olevassa opetussuunnitelmassa mainitaan kausittaiset ideapalaverit lasten tanssinopettajien kesken. Ehdotukseni on, että tanssikauden aloituksen yhteydessä järjestetään koulutuspäivät tanssikoulun opettajille. Koulutuspäivät ovat tanssikoulun sisäisiä, ja niissä opettajat pääsevät toistensa kanssa vuorovaikutukseen kehittämällä toimintaa yhdessä. Koulutuspäivien tavoitteena on keskittyä siihen, millaiseen ilmapiiriin, vuorovaikutukseen, tavoitteisiin ja arviointiin AM Dancella pyritään. Koulutuspäivillä opettajat tarkentavat kauden tavoitteita ja tarvittaessa opetussuunnitelmaa päivitetään yhteisesti. Lisäksi koulutuspäivillä opettajat voivat pienryhmissä kehittää ja muokata vanhoja tai rakentaa uusia positiivisen pedagogiikan harjoituksia, joita tanssitunneilla voidaan hyödyntää. Koulutuksen avulla voidaan rakentaa ja vahvistaa työyhteisön hyvinvointia. Kun työyhteisössä voidaan hyvin, vahvistuu oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen ja kannustaminen tanssitunneilla.

Ehdotan suunnittelun osioon myös toista kehitysideaa, jonka avulla voidaan rakentaa oppijan polkua jo aikaisessa vaiheessa. Ensimmäisessä haastattelussa ilmeni, että tanssikoulun opetuksen haasteena nähtiin muun muassa jatkumon tukeminen, kun oppilaat siirtyvät ikätasolta toiselle. Eriytyisesti huolta aiheutti siirtymä lastentanssista 9–12-vuotiaiden tunneille. Jatkumon mahdollistamiseksi ehdotan, että tavoitteita näiden kahden ikäryhmän välillä tarkennetaan. Oppimisen jatkumo vahvistaa oppilaiden voimavaroja, ja innostuminen oppimiseen kasvaa myönteisesti. Tavoitteiden tarkentaminen mahdollistaisi sen, että opetussuunnitelmassa ikätasojen välillä varmistetaan enemmän yhteneväisyyksiä ja oppijoiden taitotaso vastaa vaadittuja tavoitteita. Tavoitteita asetetaan usein monesta eri suunnasta. Tanssikoululla, opettajalla, oppijoilla ja vanhemmilla on jokaisella omat tavoitteensa tanssinoppimisen suhteen. Näkemykseni mukaan yhteistä näille kaikille on hyvinvoiva oppimisympäristö, jossa jokainen oppija voi kasvaa ja kehittyä omana itsenään.

6.4 Toteutuksen osio

AM Dancen olemassa olevan opetussuunnitelman mukaan opettajat tukevat oppijan kehittymistä oppijan omista lähtökohdista. Olen toteutuksen osioon kehittänyt ja koonnut esimerkinomaisia harjoituksia tanssitunnille vahvistaakseni tämän tavoitteen toteutumista. Jotta positiivinen pedagogiikka tukisi opettajien työtä, tulee nähdäkseni opetussuunnitelman tarjota siihen perustuvia esi-

merkinomaisia harjoituksia. Harjoitukset perustuvat positiivisen pedagogiikan tietoperustan lähteisiin. Harjoituksia on muokattu ja sovellettu tanssituntiin sopiviksi. Jokaisen harjoituksen kohdalla avaan niiden kehittymistä ja oppimista tukevia menetelmiä. Kyseisiä harjoituksia olen hyödyntänyt omilla tunneillani, ja kokemusteni mukaan harjoituksilla on ollut vahva positiivinen vaikutus oppimisen polkuun. Erityisesti vaikutukset näkyivät vuorovaikutuksessa ja yhteisessä työskentelyssä. Oleellinen osa harjoituksia on jatkumo. Tutut harjoitukset mahdollistavat turvallisen oppimisympäristön, jossa uskaltaa kokeilla, harjoitella ja onnistua. Harjoitusten ja onnistumisten kokemusten myötä oppijat omilla tunneillani rohkaistuivat kokeilemaan uusia liikkeitä ja liikesarjoja. Kyseisiä harjoituksia voidaan soveltaa ryhmälle sopivalla tavalla ikä- ja taitotasoon nähden. Harjoitukset on listattu järjestykseen strukturoidun tanssitunnin kronologisen kulun mukaan.

Alkupiiri

Alkupiirillä luodaan myönteistä oppimisilmapiiriä ja rakennetaan yhteishenkeä. Se vahvistaa oppijoiden sosiaalisia taitoja ja harjoituksessa korostuu yhteinen toiminta. Alkupiiri kestää noin 5–15 minuuttia riippuen ryhmän koosta, taidoista sekä vireystilasta, ja se jakautuu kolmeen osaan, joissa jokainen ryhmän jäsen tulee opettajan huomioimaksi.

Ensimmäinen osa on ohjattua toimintaa opettajan johdolla. Tähän osaan kuuluu piiriin asettuminen sekä yhteinen tervehdys ja orientoituminen tanssituntiin. Toisessa osassa oppija tulee kohdatuksi yksilönä, kun paikallaolijat käydään läpi jokainen vuorollaan. Kun oppilas kuulee nimensä, on hänen vuoronsa muodostaa patsas. Patsaat ovat paikallaan pysyviä, ikään kuin poseerauksia. Ne voivat koostua tunnin liikemateriaalista tai olla oppijoiden itse keksimiä. Patsaita voidaan käydä läpi kauden ensimmäisillä tunneilla yhteisesti harjoituksen ensimmäisessä osassa. Patsaan aikana oppijaa tervehditään, jonka jälkeen opettaja kyselee häneltä kuulumisia, päivän tapahtumia tai esimerkiksi lomasuunnitelmia. Kuulumisten kertominen on luonteva tapa harjoitella puhumista muiden edessä, ja se kehittää vuorovaikutuksen sekä kuuntelemisen taitoja. Viimeinen osa koostuu informaatiosta koskien tanssitunnin rakennetta, sääntöjä tai muita kauden aikana tapahtuvia asioita kuten lomat, oppilasnäytös tai jokin muu vastaava tapahtuma. Lopuksi opettaja ohjaa oppijat seuraavan harjoituksen alkuun esimerkiksi alkulämmittelypaikoille.

Alkupiirissä voi hyödyntää pehmolelua, joka kiertää piirissä sylistä syliin. Oman patsaan jälkeen saa edelliseltä tanssikaverilta pehmolelun, ja jokainen saa oman puheenvuoronsa aikana pitää

pehmolelua sylissä. Kun pehmolelu on oppijan sylissä, on oppijaan vuoro puhua ja muiden kuunnella. Pehmolelun avulla oppijat orientoituvat tanssituntiin ja keskittyvät vuorovaikutukselliseen hetkeen yhdessä ryhmän jäsenten kesken.

Diagonaaliharjoitus

Diagonaaliharjoitus on muovautunut vahvuuksien tunnistamisesta. Oppijoiden vahvuuksien tunnistaminen on läsnä koko tanssitunnin ajan, sillä jatkuvan vuorovaikutuksen aikana annetaan palautetta oppijoiden taidoista ja kehittymisestä. Oman kokemukseni mukaan diagonaaliharjoitus kuuluu vahvasti tanssitunnin rakenteeseen. Diagonaaliharjoitus liikkuu tilassa salin kulmasta kulmaan, ja salin sivuissa odotetaan jonossa omaa vuoroa. Harjoitus voi liikkua tilassa myös esimerkiksi seinästä seinään. Tässä yhteydessä käytän termiä diagonaaliharjoitus. Oppijat liikkuvat harjoituksessa pareittain tai yksin. Liikkumisen aikana harjoitellaan yksittäistä liikettä tai useammasta liikkeestä koostuvaa liikesarjaa.

Diagonaaliharjoituksessa nähdään jokainen oppija yksilötasolla ja opettaja pystyy keskittymään erityisesti yksilön vahvuuksien tunnistamiseen harjoituksen aikana. Harjoitus on oiva työkalu opettajan yksilölliseen palautteen antamiseen. Sen aikana opettaja kannustaa oppijoita onnistumisissa sekä vahvistaa jo olemassa olevaa taitoa. Diagonaaliharjoituksessa opettajalla on mahdollisuus eriyttää opetusta. Oppijoita voidaan kannustaa kokeilemaan rohkeasti haastavampia variaatioita tai antaa oppijoille vaihtoehtoja liikkeiden ja liikesarjojen sisällä. Opettaja voi kehottaa oppijoita keskittymään uuteen yksityiskohtaan liikemateriaalissa. Harjoitus on erityisesti tanssitaitoa edistävä opetusmenetelmä, ja harjoituksessa oppijat saavat henkilökohtaisen onnistumisen ja pysyvyyden tunteen.

Vahvuuspatsaat

Vahvuuspatsasharjoitusta voi soveltaa monella eri tasolla ryhmän ikään sekä tasoon nähden. Harjoitus on improvisaatioon perustuva menetelmä, jonka avulla edistetään myös musiikin kuuntelun taitoa ja tulkintaa. Harjoituksessa musiikin soidessa saa liikkua joko vapaasti tai ennalta ohjatulla tavalla. Kun musiikki pysähtyy, jokainen jähmettyy opettajan sanomaa luonteenvahvuutta kuvastavaksi patsaaksi. Tavoitteena on pohtia, miltä näyttää esimerkiksi rohkeus, luovuus tai huumorintaju. Liikkuminen tilassa jatkuu, kun musiikki alkaa soida uudestaan. Mikäli harjoituksessa liikutaan ennalta ohjatulla tavalla, opettaja voi harjoituksen avulla rakentaa opetuskehittelyjä liikkeistä, jotka

ovat asetettu tavoitteeksi kyseisen ryhmän taitotasolle. Opetuskehittelyn avulla oppijat saavat vapaasti harjoitella omalla tasollaan kyseistä liikettä.

Harjoituksen avulla voidaan myös opetella tunnetiloja. Oppijaa voi kannustaa pohtimaan, miltä iloa, surua, hämmennystä tai esimerkiksi viha näyttää. Patsaat muodostetaan edelleen samalla tavalla, mutta vahvuuksien sijasta tutkitaan tunteita. Harjoitus vahvistaa ja auttaa oppijoita tunnistamaan erilaisia vahvuuksia sekä tunnetiloja. Harjoitus antaa myös vapauden oman luovuuden ja liikkeen löytämiselle sekä kehitymiselle.

Ryhmän kannustaminen

Harjoitus toimii tunnin lopussa, jolloin tanssitunnilla tyypillisesti tanssitaan koreografiaa. Tämä harjoitus tukee ryhmäytymistä ja on vuorovaikutusta edistävä menetelmä. Harjoitus toteutetaan ryhmissä, joissa tanssijat jaetaan kahteen tai useampaan ryhmään. Harjoituksen kulku on seuraava. Yksi ryhmistä tanssii tunnin koreografiaa, ja loput tanssijat kannustavat taputtaen sekä hurraten, jonka jälkeen vaihdetaan toisinpäin. Tavoitteena on kannustaa ja tutustuttaa tanssijoita esiintymään tututussa ja turvallisessa ympäristössä. Tanssijoista koostuvaa yleisöä taas kannustetaan taputtamaan ja hurraamaan tanssikavereille koreografian aikana. Tavoitteena on opettaa muiden tanssijoiden tsemppaamista ja kannustamista. Samalla harjoitetaan musiikin kuuntelun taitoja. Harjoituksessa opettaja voi tanssia mukana riippuen ryhmän taito- ja ikätasosta sekä koreografian omaksumisen asteesta. Kyseinen harjoitus toimii erinomaisesti valmistavana harjoituksena, kun edessä on kilpailut tai esiintyminen tanssikoulun näytöksissä tai muussa toiminnassa.

Missä onnistuin tänään?

Missä onnistuin tänään? -harjoitus toteutetaan tunnin loppupiirissä tai loppumuodostelmassa. Harjoitus kokoaa ajatukset tanssitunnista yhteen ja ohjaa oppijoita keskittymään onnistumisiin ja pysyvyyteen. Tavoitteena on, että jokainen pääsee pohtimaan, missä onnistui tanssitunnin aikana. Harjoitus edistää erinomaisesti ryhmäytymistä ja tukee innostavaa ja turvallista oppimisympäristöä. Lisäksi oppijat harjoittavat vuorovaikutuksen taitoja. Harjoitus on motivaatiota edistävä menetelmä, jonka avulla harjoitetaan oppijan itsereflektion taitoja.

Harjoituksen voi toteuttaa sekä ryhmä- että yksilöharjoituksena. Onnistumisia voidaan käydä läpi niin, että jokainen tanssija saa vuorollaan kertoa omansa tai vaihtoehtoisesti niin, että opettaja kyselee tunnin tapahtumista, jolloin onnistumisia voidaan ilmentää nostamalla peukalo ylös. Onnistuminen voi liittyä fyysisiin tanssitaitoihin, joita tanssitunnin aikana on harjoiteltu. Lisäksi voidaan pohdita psyykkisen sekä sosiaalisen puolen onnistumisia kuten keskittyminen, tsemppaaminen, tanssikaverin kehuminen tai tanssikaveriin tutustuminen.

Mielikuvien avulla

Mielikuvien avulla -harjoituksessa keskitytään hetkessä nauttimiseen ja myönteisten kokemusten uudelleen elämiseen. Harjoitus toimii motivaatiota edistävänä menetelmänä. Mielikuvien avulla -harjoitus poikkeaa aiemmin mainituista harjoituksista. Oman kokemukseni mukaan se toimii erityisen hyvin kisaavien ja tavoitteellisten tanssijoiden kanssa, joiden on jännittävänä ja hektisenä kisapäivänä pystyttävä pysähtymään taitojensa ja tekemisensä äärelle. Harjoituksessa syvennytään hetkeen, joka on ollut tanssijalle kyseisessä koreografiassa tärkeä ja voimaannuttava. Hetki voi olla myös koreografia kokonaisuudessaan. Aistien ja kehon tuntemusten avulla hetkeen pyritään palaamaan mahdollisimman todenmukaisesti. Kyseistä harjoitusta on myös hyvä harjoitella ennen kisa-hetkeä. Harjoituksen avulla voimistetaan tietoista läsnäoloa, tarkkaavaisuutta ja kehotietoisuutta. Harjoituksessa pysähdytään itsemme äärelle ja tasataan hengitys myönteisten kokemusten avulla.

6.5 Arvioinnin osio

Olemassa olevassa opetussuunnitelmassa palautteen antoon ja vastaanottamiseen on oppijalla monia eri mahdollisuuksia sekä yksilö- että ryhmätasolla. Tässä arvioinnin osiossa keskitytään sekä oppijoiden että opettajien vahvuuksien ja kehitystarpeiden tarkasteluun. Ehdotan, että arvioinnin perusteita tarkennetaan samalla tavalla kuin suunnittelun osiossa mainittuja tavoitteita. Arvioinnin on tärkeää olla suhteessa tavoitteisiin, ja sen perusteiden on tärkeää olla näkyvillä olevaa tietoa oppijoille. Arvioinnin perusteet ja menetelmät voitaisiin kirjata opetussuunnitelmaan auki taito- ja ikätasoon nähden. Koen, että positiivisen pedagogiikan näkökulmasta tavoitteiden ja arvioinnin pitää olla sopivassa tasapainossa, jotta tanssikoulussa pystytään kannustamaan oppijoiden vahvuuksia ja onnistumisen kokemuksia. Aktiivinen vuorovaikutus oppimisympäristössä on avain oppijan itsereflektioon ja ymmärrykseen omista vahvuuksista sekä osaamisesta. Näissä tilanteissa

opettaja yhdistää omat havaintonsa oppijoiden yksittäisistä onnistumisista tai kokonaisvaltaisesta kehittämisestä ja antaa myönteistä palautetta ryhmälle sekä yksilöille.

Tanssikoulun tavoitteena on tarjota tasokasta tanssinopetusta. Lisäksi tärkeinä arvoina ovat asiakkaiden palveleminen ja lämpimän tanssiyhteisön jatkuvuus. Edellä mainitut seikat korostat, että AM Dancen olemassa olevassa opetussuunnitelmassa on jo hyvin paljon yhteistä suuntaa positiivisen pedagogiikan kanssa. Jotta tanssikoulu ja opettajat voivat tarkastella ja kehittää jatkuvasti opetuksensa sisältöä ja laatua, ehdotan, että tanssikoululle otetaan käyttöön asiakaskokemuskyselyt. Asiakaskokemuskyselyt kerätään kauden päätteeksi ja vastaaminen on vapaaehtoista. Asiakaskokemuskyselyssä keskityttäisiin opetuksen vahvuuksiin ja kehityskohteisiin. Lisäksi voitaisiin käsitellä toimintaan liittyviä näkemyksiä. Asiakaskokemuskyselyiden tavoitteena on syventää tanssikoulun, tanssijoiden ja huoltajien välistä vuorovaikutusta.

7 KEHITYSIDEOIDEN POHDINTA TOISEN TEEMAHAASTATTELUN AVULLA

Toisessa teemahaastattelussa haastateltavana oli tanssikoulu AM Dancen omistaja Annika Mutila, kuten ensimmäisenkin haastattelun kohdalla. Haastattelun teemoina olivat opetussuunnitelman kehitysideoiden osiot, joita ovat suunnittelu, toteutus ja arviointi. Haastattelun pohjalta olen päivittänyt opetussuunnitelmaa. Haastattelu toteutettiin etäyhteydellä ja sen kesto oli noin 40 minuuttia. Haastattelussa teemat käsiteltiin järjestyksessä ja tarvittaessa hyödynnettiin teemojen alle listattuja tarkentavia kysymyksiä kuten mahdollisia resurssikysymyksiä. Haastattelun aikana käytiin vapaasti keskustelua kehitysideoista eli saatoimme palata jo käsitellyyn teemaan uudelleen. Haastattelun alussa esittelin kehitysideoiden jaottelun ja perustelut jaolle.

Haastattelun aloitimme suunnittelun osiosta, johon kuuluivat koulutuspäivät sekä opetussuunnitelman tavoitteiden tarkentaminen. Mutila kommentoi, että koulutuspäivät kuulostavat hyvältä idealta ja syksyllä 2023 tanssikoulu aikoo kokeilla koulutuspäivien toimivuutta. Mutila lisäsi, että tulevan syksyn koulutuspäivät pohjautuvat opinnäytetyöhöni ja ovat tulevaisuudessa resurssien puolesta mahdollisia, mikäli niistä tanssikoulu ja opettajat hyötyvät ja saavat voimavaroja. Tavoitteiden tarkentamisen kehitysideaan Mutila kommentoi sen olevan tarpeellista ja toivoi, että tavoitteet tarkennetaan opinnäytetyöni puitteissa. Mutilan näkemys tavoitteiden tarkentamisesta oli, että tavoitteita tarkennetaan yleisellä tasolla ja ikätasolla pysytään lastentanssin ja 9–12-vuotiaiden ikäjakoumassa. Haastattelun aikana pohdimme yhdessä taitotasojen jakaumaa suhteessa tavoitteiden tarkentamiseen. Mutila kommentoi, että yleisesti tanssikoululla on ollut kyseiselle ikäryhmälle kaksi taitotasoa, jotka ovat alkeet ja jatkotaso. Taitotasojen asettaminen on jatkuva haaste. Pohdimme kuitenkin, että tavoitteita pitäisi tarkentaa taitotasojen mukaisesti, jotta ne korreloisivat oppijan polun kanssa.

Siirryimme seuraavaksi toteutuksen osioon, jossa esittelin haastateltavalle positiivisen pedagogiikan harjoitukset ja niiden vaikutukset oppijoiden polkuun. Mutila kommentoi, että diagonaaliharjoitus tukee ja vahvistaa opettajien palautteenantokykyä ja koki, että palautteenantoa ja sen hyötyjä voisi koulutuspäivillä painottaa. Ryhmän kannustaminen -harjoituksesta Mutila sanoi, että oppilaat saattavat välillä unohtaa kannustamisen, kun keskitytään omaan tekemiseen. Hän pohti, olisiko harjoituksessa mahdollista avata tapoja ja menetelmiä, joilla opettaja voisi kannustaa oppijoita muun ryhmän kannustamiseen. Harjoitus painottuisi enemmän katsojien roolissa oleviin oppilaisiin ja yhteisen ilmapiirin luomiseen. Toteutuksen osion lopussa Mutila kommentoi, että samantyyllisiä

harjoituksia on jo toteutettu tanssitunneilla. Hän kuitenkin painottaa sitä, että jatkuva keskustelu ja reflektointi harjoituksista on kannattavaa, jolloin ne syvenevät ja tulevat osaksi opettajien työtä. Lopuksi Mutila kommentoi, että laatimani harjoitukset tukevat oppijan polkua tanssikoulun periaatteiden mukaisesti ja ovat mahdollisia toteuttaa tanssitunnin aikana, mikäli opettaja kokee sen tarpeelliseksi.

Etenimme viimeiseen osioon eli arvioinnin osioon, joissa kehitysideat ovat arvioinnin tarkentaminen ja asiakaskokemuskysely. Mutila kommentoi, että viikkotunneilla arvioinnin osio jää vähemmälle huomiolle, joten niiden tarkentaminen olisi erittäin oleellista oppimisen ja kehittymisen kannalta. Mutila toivoo, että opinnäytetyöni puitteissa tarkennan arviointia yhdessä tavoitteiden tarkentamisen kanssa. Hän lisää, että viikkotuntien osalta arviointia kannattaa tarkentaa yleisellä tasolla, sillä palautteenanto perustuu ryhmä- ja yksilöpalautteeseen tuntien aikana. Haastattelun viimeinen kehitysidea on asiakaskokemuskysely. Mutila kommentoi, että tanssikoululla ei ole ollut käytössä asiakaskokemuskyselyitä, mutta ne ovat tarpeen ja resurssien puitteissa mahdollista toteuttaa. Haastattelun lopuksi hän kommentoi, että kaikki kehitysideat kuulostavat selkeiltä ja ovat hyvin jäsenneiltyjä tanssikoulun tarpeisiin.

7.1 Yhteenveto kehitysideoiden tuloksista

Positiivisen pedagogiikan piirteitä on nähtävissä sekä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa että AM Dancen olemassa olevassa opetussuunnitelmassa. Yhteisiä tekijöitä ovat kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja kasvun tukeminen. Kummassakin opetussuunnitelmassa oli nähtävissä kannustaminen aktiiviseen vuorovaikutukseen sekä tukeminen onnistumisen kokemuksiin. Positiivisen pedagogiikan lailla yksilön kehitystä ja kasvua tuetaan omista lähtökohdistaan. Eroavaisuuksia edustivat luonteenvahvuudet ja esimerkinomaisten harjoitusten hyödyntäminen. Näiden yhtäläisyyksien ja erojen avulla positiivisen pedagogiikan metodeja ja harjoituksia oli vaivatonta sulauttaa osaksi AM Dancen opetussuunnitelman kehitystyötä.

Kuten toisessa teemahaastattelussa tulee ilmi, kehitysideat ovat suurimmaksi osaksi käytettäviä ja resurssien puolesta mahdollisia. Tutkimuksen alussa tavoitteena oli pohtia, kuinka positiivisen pedagogiikan metodeja voitaisiin hyödyntää tanssikasvatuksessa, ja miten se näkyisi jo opetuksen

suunnittelun vaiheessa. Opinnäytetyöni on ikään kuin ensimmäinen osa tätä prosessia. Tietoperustassa avattiin positiivisen pedagogiikan pääpiirteitä ja opetussuunnitelmateoriaa. Tästä saadun tiedon avulla työstin opetussuunnitelmaan kehitysideat, joiden avulla positiivisen pedagogiikan piirteitä saadaan näkyville opetussuunnitelmaan. Tämän mahdollistajina olivat yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien löytäminen ja niiden hyödyntäminen opetussuunnitelman kehitystyössä.

Päivitetty opetussuunnitelma sisältää kaikki kehitysehdotukseni. Tavoitteita on tarkennettu ja arvioinnin perusteet ovat näkyvillä. Päivitettyyn opetussuunnitelmaan tavoitteet on ryhmitetty kolmeen osaan. Ne ovat kehollisuus ja taito, psyykkiset taidot sekä vuorovaikutus. Nämä tavoitteet ovat tarkennettu yleisellä tasolla, ja ne ovat jaettu alkeisiin ja jatkotasoon. Tavoitteet ohjaavat opettajan opetusta kohti hyvinvoinnin tukemista ja vahvuuksien kannustamista. Arvioinnin perusteet kannustavat opettajaa arviointiin positiivisen pedagogiikan periaatteita hyödyntäen. Päivitettyssä opetussuunnitelmassa arvioinnissa kiinnitetään huomiota yhteistyön tekemiseen, empaattisuuteen ja ainutlaatuisuuden arvostamiseen. Arvioinnissa huomioidaan oppijan sinnikkyyttä ja uteliaisuutta, jolloin kokemus osaamisesta vahvistuu. Arvioinnin periaatteissa vaalitaan myönteisiä tunteita ja opetellaan käsittelemään kielteisiä tunteita sekä epäonnistumisia. Lisäksi se tukee resilienssin työkalujen tutkimista ja hyödyntämistä osana opetusta ja tanssiharrastusta.

7.2 Tutkimuksessa kohdatut haasteet

Loppujen lopuksi opetussuunnitelma on opettajia ohjaava dokumentti. Yksi tutkimukseni haasteista on opetussuunnitelman jalkauttaminen käytäntöön. Opetussuunnitelman jalkauttaminen vaatii pitkäjänteistä ja jatkuvaa työtä opettajien kesken. Mutila kommentoi tätä asiaa jo toisessa haastattelussa, ja pohdimme yhdessä, että ensi syksyn koulutuspäivät painottuvat päivitetyn opetussuunnitelman ja opinnäytetyön käsittelyyn tanssikoulun opettajien kanssa.

Kuten toisen haastattelun analysoinnista tulee ilmi, on kehitysideat käytännöllisiä ja tarpeellisia tanssikoulun toiminnan kehittämiseen. Erityisen innostavaa on, että kehitysideat herättivät Mutilassa positiivisia ajatuksia ja kommentteja. Päivitetyn opetussuunnitelman jalkauttamisen avainasemassa on avoin keskustelu ja opetuksen reflektointi. Sen avulla voimme hyödyntää positiivista pedagogiikka osana opetuksen suunnittelua.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni taustalla oli henkilökohtainen kiinnostus positiiviseen pedagogiikkaan sekä opetuksen suunnittelun työhön. Sain rajattua työni keskittymään hyvinvoinnin näkökulmaan, ja se nousikin työni yhdeksi tärkeimmäksi teemaksi. Hankkeistettu kehitystyö tuki työtäni käytännönläheiseksi. Tutkimuksen haastatteluihin osallistui tanssikoulu AM Dancen omistaja Annika Mutila. Haastattelut osoittautuivat antoisiksi, jonka vuoksi kattavan aineiston avulla sain monipuolisia ja päteviä tutkimuksen tuloksia opetussuunnitelman kehitystyöhön. Tutkimus pohjautui sekä minun että Mutilan henkilökohtaisiin kokemuspohjiin ja näkemyksiin Tanssikoulu AM Dancen opetussuunnitelman kehitystarpeista.

Tutkimus oli mielenkiintoinen ja ajatuksia herättävä. Positiivinen pedagogiikka ja opetussuunnitelma työ ovat aiheina laajoja kokonaisuuksia, joissa monet osa-alueet liittyvät yhteen. Totean, että tämän työn laajuus vain raapaisi positiivisen pedagogiikan ja opetussuunnitelman kokonaisuuksia. Sain työni sisällön kannalta merkittävät seikat avattua kummastakin aiheesta, jonka takia pystyin hyödyntämään niitä osana tutkimusprosessia. Koin, että positiivinen pedagogiikka on opettajan työkaluna helposti lähestyttävä eikä liian kuormittava sen arkielämän samaistuttavuuden kanssa. Omat pedagogiset lähtökohdani muovautuivat ja syvenivät opinnäytetyöni aikana. Ymmärrys hyvinvoinnin oppimisesta ja tukemisesta laajenivat, ja niiden merkityksen tärkeys tanssinopettamisen ohella korostui.

Positiivisen pedagogiikan näkökulmaa opetussuunnitelman kehitystyössä olisi voinut tutkia monelta eri kannalta. Päädyin pohtimaan kuinka sitä voitaisiin hyödyntää osana opetuksen suunnittelua. Lisäksi pohdin, löytyykö positiivisen pedagogiikan kanssa yhteneväisyyksiä tanssikoulu AM Dancen olemassa olevasta opetussuunnitelmasta ja taiteen perusopetuksesta. Yhteneväisyyksiä oli huomattavissa useamman kerran, ja minulle kaiken sisällön ydintavoitteena näyttäytyi hyvinvoiva oppilas, joka saa eväitä yhteiskunnan jäsenenä toimimiseen.

Tutkimukseni tulokset eivät ole yleistettävissä, sillä tutkimus perustuu valitun tanssikoulun opetussuunnitelman kehittämiseen. Tutkimusten tulosten avulla koen, että useammat tanssikoulut voivat pohtia, millä tavalla heidän opetussuunnitelmassansa näkyy positiivisen pedagogiikan piirteitä. Tämän avulla tanssikouluissa voidaan tehdä opetussuunnitelman kehitystyötä hyvinvointia edistäväksi. Jatkotutkimuksena voisi tutkia, kuinka päivitetty opetussuunnitelma on saatu jalkautettua

osaksi opettajien työtä. Päivitettyä opetussuunnitelmaa täytyisi tarkastella uudestaan ja edelleen jatkuvasti päivittää. Mahdollisuutena jatkotutkimuksessa on tutkia, millä tavalla hyvinvoinnin ja vahvuuksien tukeminen näkyy opettajien työssä, oppijoissa ja oppimisessa. Olisi mielenkiintoista tarkastella myös sitä, onko positiivinen pedagogiikka vaikuttanut tanssiyhteisön hyvinvointiin. Nämä kysymykset heräsivät minulle tutkimuksen aikana. Jatkotutkimus mahdollistaisi uuden tiedon tuottamisen, ja hyvinvointiopetus saisi uusia näkökulmia. Opinnäytetyöni kehittämissuunnitelmana ottaisin jatkossa huomioon positiivisen pedagogiikan kritiikin. Mikään pedagoginen suuntaus ei ole aukoton, ja opetustyössä on tärkeää tarkastella omia menetelmiään. Menetelmien tarkastelu ja kriittinen suhtautuminen syventää ja selkeyttää näkemyksiä. Mahdollisuus uusien ajatusten ja ratkaisujen pohdintaan voimistuu, ja niiden merkitys kasvaa.

Tanssin oppiminen voi olla hyvinkin haastavaa, sillä tanssin kontekstissa olemme yhteydessä sekä kognitiivisiin taitoihimme että kehollisiin taitoihimme. Pyrkimyksemme on jatkuvasti kehittyä ja aina uuden taidon jälkeen oppia lisää haastavampia taitoja. Positiivisen pedagogiikan harjoitukset ovat muokattavia tanssikasvatukseen ja antavat jatkuvasti uusia menetelmiä alati muuttuvaan tanssin alaan. Olen esimerkinomaisten harjoitusten avulla huomannut näkyvää kehitystä oppijoissani ja heidän vahvuksiensa löytämisessä. Vuorovaikutuksellisuus ja luonteenvahvuudet tukevat sekä opettajan että oppijan kasvua tanssinmaailmassa.

Positiivinen pedagogiikka ohjaa oppijaa kohti osaavaa ja taitavaa ihmistä. Suuntauksessa näemme yksilöt pystyvinä, osaavina ja oppivina ihmisinä. Meidän opettajien tehtävänä on auttaa heitä löytämään omat vahvuutensa ja kannustaa heitä löytämään positiivinen minäkuva. Vaikka positiivinen pedagogiikka saattaa kuulostaa vain äärimäiseltä kehumiselta ja teennäiseltä positiivisuudelta, on se yksinkertaisuudessaan pieniä tekoja arkielämässä ja oppimistilanteissa. Edellä esiin tuodut pohdinnat antavat vastauksen siihen, miksi mielestäni positiivinen pedagogiikka on tärkeää kasvun ja kehittymisen kannalta.

Positiivinen pedagogiikka varustaa oppijoita sosiaalisilla ja emotionaalisilla taidoilla. Oppijoiden itsetuottamus, vahvuudet ja kyvyt auttavat häntä selviämään elämän positiivisissa sekä negatiivisissa tapahtumissa. Positiivinen pedagogiikka mahdollistaa turvallisen oppimisympäristön, jossa on keskinäinen kunnioitus ja oppimisen ilo. Se ohjaa oppijoita kasvamaan hyvinvoiviksi yksilöiksi sellaisina kuin he ovat: omana itsenään.

LÄHTEET

Avola, Pauliina & Pentikäinen, Viivi 2020. Kukoistava kasvatus. Positiivisen pedagogiikan ja laajalaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja. Espoo: BEEhappy publishing.

Hellström, Martti 2008. Sata sanaa opetuksesta. Keskeisten käsitteiden käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Jyrhämä, Riitta, Hellström, Martti, Uusikylä, Kari & Kansanen, Pertti 2016. Opettajan didaktiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.

Korhonen, Laura 2021. Kasvu ja kehitys eri-ikäkausina. Pulassa lapsen kanssa. Terveyskirjasto. Duodecim. Hakupäivä 23.3.2023. <https://www.terveyskirjasto.fi/pla00018>.

Leskisenoja, Eliisa 2017. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. Jyväskylä: PS-kustannus.

Leskisenoja, Eliisa 2019. Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Toteuta käytännössä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Leskisenoja, Eliisa & Sandberg, Erja 2019. Positiivinen pedagogiikka ja nuorten hyvinvointi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Määttä, Sami, Koivula, Merja, Huttunen, Kerttu, Paananen, Mika, Närhi, Vesa, Savolainen, Hannu & Laakso, Marja-Leena 2017. Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 17/2017. Hakupäivä 23.3.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lasten_sosioemotionaalisten_taitojen_tukeminen_varhaiskasvatuksessa.pdf.

Ojanen, Markku 2014. Positiivinen psykologia. Helsinki: Edita.

Opetushallitus 2022a. Koulutus ja tutkinnot. Taiteen perusopetus. Koulutuksen järjestäminen. Hakupäivä 15.11.2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetuksen-jarjestaminen>.

Opetushallitus 2022b. Taiteen perusopetus. Tanssi taiteen perusopetuksessa (2017-). Hakupäivä 15.11.2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tanssi-taiteen-perusopetuksessa-2017>.

Tanssikoulu AM Dance 2018. Opetussuunnitelma. Sisäinen lähde.

Tanssikoulu AM Dance 2022a. Home. Hakupäivä 11.11.2022. <https://amdance.fi/amd/>.

Tanssikoulu AM Dance 2022b. Opettajat. Hakupäivä 11.11.2022. <https://amdance.fi/amd/opettajat/>.

Tanssikoulu AM Dance 2022c. Aikataulu. Hakupäivä 11.11.2022. <https://amdance.fi/amd/aikataulu/>.

Uusikylä, Kari & Atjonen, Päivi 2007. Didaktiikan perusteet. Helsinki: WSOY.

Uusitalo-Malmivaara, Lotta & Vuorinen, Kaisa 2016. Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Uusitalo-Malmivaara, Lotta & Vuorinen, Kaisa 2017. Huomaa hyvä! Vahvuusvariksen bongausopas. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITTEET

Ensimmäisen teemahaastattelun teemat ja tarkentavat kysymykset

Tämänhetkisen opetussuunnitelman rooli tanssikoulussa

- Millä tavalla opetussuunnitelma ohjaa opettajien työtä?
- Käydäänkö opetussuunnitelmaa läpi opettajien kanssa yhteisesti ja/tai erikseen?
- Osallistuvatko tanssikoulun opettajat opetussuunnitelman päivittämiseen?
- Minkälaisia haasteita opetussuunnitelman kanssa kohdataan?

Opetus ja oppiminen

- Millaisia seikkoja tanssikoulussa arvostetaan tanssin oppimisen näkökulmasta?
- Miten tanssikoulussa ohjataan yksilöitä päälajien ja sivulajien kesken?
- Miten arviointia toteutetaan tanssikoulussa?

Positiivinen pedagogiikka

- Miten positiivinen pedagogiikka tuodaan osaksi nykyistä opetussuunnitelmaa?
- Minkälaisia hyötyjä positiivinen pedagogiikka toisi opetukseen?
- Korostuuko positiivisen pedagogiikan menetot jossain opetuksen osa-alueella tai ikäryhmässä?
- Minkälaiseen hyvinvoinnin näkökulmaan tanssikoulu kannustaa?

Toisen teemahaastattelun teemat ja tarkentavat kysymykset perustuen opetussuunnitelman kehitysehdotuksiin

Suunnittelun lohko

- Mahdollistavatko resurssit yhteistyön opettajien kesken?
- Onko tavoitteita tarpeen tarkentaa yleisellä tasolla tai/ja lajikohtaisella tasolla? Vaatiiko jokin laji-perhe tarkempaa tarkastelua kuin toinen?
- Onko muiden ikäryhmien kohdalla tavoitteiden tarkastelu tarpeen?

Toteutuksen lohko

- Onko opettajilla resursseja toteuttaa harjoituksia tanssitunneilla?
- Tukevatko harjoitukset ja menetelmät oppijan polkua tarkoituksen mukaisesti?

Arvioinnin lohko

- Tuetaanko arvioinnilla hyvinvointia, joka on tanssikoulun tavoite?
- Onko arvioinnin toimintatapoja muita tällä hetkellä?
- Onko arviointia mahdollista tehdä yhteistyössä oppijoiden kanssa?